

ኣብ ዓለማዊ መዓልቲ ምውጋድ ክሸቦ:

ክስዓብ ዘለዎ ተመክሮ ኤርትራ

ሙሓመድ ኑር ያሕያ

ዓለማዊ መዓልቲ ክሸቦ ከምቲ ልሙድ ብ6ተ ለካቲት 2021 “ኣብ ምክንሻብ ደቂ ኣንስትዮ ምሕረት ዘይምግባር “ ኣብ ትሕቲ ዝብል ቴማ ብዓለም ደረጃ ተዘኪሩ ።

በዚ ኣጋጣሚ እዚ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ኣብ ልዕሊ ደቂ ኣንስትዮ ብፍላይ ድማ መንእሰያት ደቂ ኣንስትዮ ዝግብር ጎነጽን ከም ምዝውታር ክሸቦ ዘኣመሰለ ሃሳዬ ልምድታትን እና ወሰኽ ይኸይድ ከም ዘሎ ኣነጹ።

ምክትል ዋና ጸሓፊ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ወይዘሮ ኣሚና ሙሓመድ ብምክንያት ኮፊድ 19 ንዓሰርተ ኣዋረሕ ዝእክል ዝቀጸለ ምዕጻው ኣብያተ ትምህርቲ ብምስጢር ዝካየድ ምክንሻብ ደቂ ኣንስትዮ ንክንህር ባይታ ከም ዝፈጠረን ፡ንደቂ ኣንስትዮ ዝከለኸል ኣሰራራሓታት ‘ውን ከምዝተዳኸመን ገሊጹ።

ውድብ ሕቡራት ሃገራት ብመዳይ ክሸቦ ኣብ ጸብጻቡ ንሱዳን ከም ኣብነት ብምጥቃስ ኣብታ ሃገር 12 ሚልዮን ዝብዝሓን ደቂ-ኣንስትዮ ግዳይ ናይ’ዚ ድሑር ልምዲ እዚ ክም ዝኾና ቡብግዚኡ ብዝበጸሕዎ ጸብጻባት ከምዘረጋገጹን፡ ኣብ ከንያ ‘ውን ኣብ ዓመተ 2020 መጠን ምክንሻብ ደቂ-ኣንስትዮ ኣብ 9 ዞታታት እታ ሃገር ብ 121% ክብ ከም ዝበለን ኣብሪሁ።

ብዘይካ እዚ ኣብ ዝተፈላለዩ ካባቢታት ቀርኒ ኣፍሪቃ ብፍላይ ድማ ኣብ ገጠራትን ርሑቕ ከባቢታትን ተግባራት ክሸቦ ሕጋዊ መግትኢ ከምዘይተገብረሉን ብልዑል መጠን ይዝውተር ከም ዘሎን ኣብቲ ብውድብ ሕቡራት ሃገራት ዝቐረበ ኣብነታት ተጠቐሱ ኣሎ ።

ውድብ ሕቡራት ሃገራት ኣብ ጸብጻቡ ተርእዮ ክሸቦ ወሳኒ መግትኢ እንተ ዘይተገሩሉ፡ ኣብ 2030 ክልተ ሚልዮን ደቂ- ኣንስትዮ ግዳይ ናይ’ዚ ዘይሰብአዊ ተጋብር እዚ ብምኻን ምስተን ኣቅዲመን ግዳይ ዝኾና 200 ሚልዮን ደቂ -ኣንስትዮ ኣሓተን ክጽብጸባ ከም ዝኸእላ ብምእማት፡ንውድባት ሰብአዊ መሰላት ኣጠንቂቑ።

ናይ ሎም ዘበን ዓለማዊ መዓልቲ ክሸቦ፡ ሃገርና ኤርትራ ኣብ ምምካትን ምቅላስን ኣንጻር ምክንሻብ ደቂ ኣንስትዮ ዕዉት ምዕባሌታት ኣብ እተመዝግቡሉ ዘለ ተባዒሉ።እቶም ብቀጽሊ ብሃገራዊ ማሕበር ደቂ - ኣንስትዮ ኤርትራ ምስ መሻርኽቲ ኣካላት ዝተኻየዱ ጎስጓጎትን ጸዕርታትን ፡ ብሕጊ ዝተደገፉ ዝትወስዱ ውሳኔታትን ዝውታረ እዚ ሃሳዬ ልምዲ እዚ ናብ ዝታሕተ ደርጅ ንምውራድ ኮነ ብጭራሽ ንምጥፋኡ ዝሕብን ኣበርክቶ ገይሩ ኢዩ።

መንግስቲ ኤርትራ ሱር መሰረት ክሸቦ ካብ ሕብረተ ሰብ ኤርትራ ንምጥፋእ ዘውጽኦ ብቁጽሪ 158/2007 ዝፍለጥ ኣዋጅ፡ምክንሻብ ደቂ ኣንስትዮ ገበን ምጻኑ ዘነጽር ኮይኑ፡ከከንሽብ ዝትረኽበ ፡ኣብኡ ዝተሳተፈን ዘተባብዩን ብገበን ከም ዝሕተትን ኣድላዬ ሕጋዊ መቕጻዕቲ ከም ዝውሰድን ይገልጽ። እዚ ኣዋጅ እዚ ኣብ ተገባር ንምውዓል ኩለን ምምሕዳራት ብፍላይ ኣብ ገጠራትን ኣብ ርሑቕ ከባቢታትን ኮሚተታት ብምቕም ኣድማዒ ቃልሲ ሳላ ዘካየዱ ብዙሓት ኤርትራውያን ደቂ- ኣንስትዮ ካብ ሓድጋ እዚ ኣሰቃቂ ልምዲ እዚ ድሑነን ኣለዎ።ብዙሓት ምሕዳራት ሃገርና ድማ ተርእዮ ክሸቦ ንሓዋሩ ከምዘጥፈኦ ክግልጸ ክእለን ኣለዎ። ካብዚ ብምብጋስ ድማ ሰላ እቲ ብሃገራዊ ማሕበር ደቂ- ኣንስትዮን ዝምልከቶም ኣካላትን መሻርኽትን ዘተኻየዱ ጽዑቕ ጎስጓጎትን መንግስቲ ዘውጽኦም ወሰንቲ ሕጋጋትን መመርሒታትን ብምልኣት ብምትግባርን ፡ ሃገርና ኤርትራ ኣብ ምጥፋእ ምክንሻብ ደቂ- ኣንስትዮ ዓቢ ዓወት ኣመዝጊባ ኣለ ክብሃል ይከኣል።

እብ ርእሲ እዚ ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሰ ኤርትራ ዝተኸተለቶ ኣድማዒ ኣገባባት ምውጋድ ክሸቦ ፡ እቲ ጾታ ዘይፈሊ ናይ ትምህርቲ ፖሊሲ ኣ 'ውን ሕብረተ-ሰብ ብኣፈሻ ፡ደቂ-ኣንስትዮ ድማ ብፍላይ ነዚ ሃሳዬ ልምዲ እዚ ነቐሖምሉ ብኣባር ንከወግድዎ ዓቢ ተራ ትጻዊቱ ኢዩ።እቲ ኣብ ገለ መድረኻት ልዕሊ 47% ከምዝበጽሖ ዝግለጽ ተሳትፎ ደቂ- ኣንስትዮ ኣብ መኣዲ ትምህርቲ፡ ክሸቦ ኣብ ሰርዓተ መፍረ ንል ኣንስተይቲ ዘስዕቦ ጥዕናዊ ሃሲያን ማሕበራዊ ጸገማትን ተገንዚቦን ንምውጋዱ ክዓይ ተወሳኺ ድረኺት ፈጠሩ ኢዩ።ሎሚ ምክንሻብ ንል ኣንስተይቲ ገብን ምኻኑ ኩሉ ሕብረተ-ሰብ ኤርትራ ተገንዚቡዎን ነቐሖሉን ኢዩ።

እዚ ዝሕብን ውጽኢት እዚ ንክርከብ ምስ መሻርኻቲ ኣካልት ብምትሕባብር ብዘይሕለል ወኒ ዝተረባረበ ሃገራዊ ማሕበር ደቂ - ኣንስትዮን፡ ብኣፈሻ ድማ ነተን ክሸቦ ኣብ ጥዕናኦንን ሕብረተ- ሰብን ዘስዕቦ ብርቱዕ ሃሲያ ተገንዚቦን ንምቅላሱ ዝጸፈ ኤርትራውያን ድቂ -ኣንስትዮ መጎስ ይግበኣን።

ኣብ መደምደምታ ናይዚ ጽሑፍ እዚ ሃገርና ኤርትራ ክሸቦ ንምውጋድ ዝተኸተለቶ ዕውት ሚላታትን ዝደለብቶ ኣብነታዊ ተመክሮን ንካልኣት ሃገራትን ብፍላይ ድማ ንሃገራት ከባቢና ኣብ ምጥፋእ እዚ ኣደገኛ ልምዲ እዚ ክሕግዝን ስለዝኸእል ክስዕቦኦ የድሊ።ምክንያቱ ድማ ንከምዚኣም ዘመሰሉ ንምዕባሌ ሕብረተ-ሰባት ዝዕንቅጹ ሃሲይቲ ልምድታት ብናይ ኣባር ኣበርክቶ ኣወጊድካ ዝኣሸ ናይ ኣባር ልምዓትን ብልጽግናን ንምርጋግጽ ስለዝሕግዝ።